

Thesavrvs|| Locorum|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. CV. Privilegium, Privilegiatus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

anus 4. ff. de divortiis. Pacian. conf. 4. num. 82. & conf. 30. num. 55. 61. cum seq. Johan. Honded. conf. 72. num. 25. vol. 1. Aym. Cravett. conf. 976. num. 1. Carentia enim sunt habentium, Bald. in l. liceat 3. oppos. C. de locat. Octav. Cacheran. decis. Pedem. 95. n. 12. Joh. Petrus Surdus conf. 305. num. 65. fac. l. 1. C. per quas personas cuig. acquir. v. g. Intestatus nemo dici potest, nisi qui potuit facere testamentum. Cujac. in *Juliano ad l. Lex Cornelia 20. de vulgar. & pupillar. substit.* pag. 522. C. ubi tamen exceptionem addit in eo, quem lex Cornelia pro intestato habet. Ita quoque petitionem absolutionis præsupponere excommunicationem dixit Cravett. conf. 976. num. 1. in fin. Adde Coll. Conimbric. in comm. ad Logicam, tit. de oppositis, cap. 10. quest. unic. art. 3. Baldus in l. licet. in 3. opposit. C. locati. Anchoran. conf. 179. Prima facie videretur. Everhard. in *Topicis legal.* loco 6. Vitalis de Cambanis in tract. clausul. pag. mibi 224. num. 12. Bertazol. in repet. l. si quis major. Cod. de transactionib. num. 571. Menochius conf. 171. num. 1. & conf. 241. num. 27. & conf. 326. numer. 2. & conf. 378. num. 9. & conf. 442. numer. 8. & conf. 466. num. 26. & conf. 484. num. 17. & conf. 613. num. 9. Surdus de aliment. tit. 6. quest. 23. & conf. 52. num. 57. & conf. 73. num. 76. & conf. 160. num. 38. & conf. 305. num. 64. Olasch. decis. 95. num. 12. Anton. Monach. Bononiens. decis. 30. num. 5. Monet. de decimis, cap. 9. quest. 2. num. 18. Cardinal. Tusch. practie. conclus. tom. 6. lit. P. conclus. 715. per totam. Mar. Antonin. variar. resolut. lib. 2. resolut. 59. casu 15. Cald. Pereira quest. forens. conf. 16. num. 3. Rot. decis. 242. num. 4. & decis. 307. numer. 1. apud Farinac. p. 2. recent. Mangil. de imputat. quest. 93. num. 4. Sigismund. Scaccia de commerc. §. 2. gloss. 6. num. 89. vers. intellige. & num. 290. & seq. in fin. ubi quod à privatione ad habitum non est regressus. Rot. decis. 415. numer. 4. & decis. 477. num. 7. p. 2. in posthumo Farinac. Duran. decis. 439. num. 6. [Cravett. conf. 976. num. 1. Rivius decis. 513. numer. 2. Gail. lib. 1. observ. 21. num. 5. Baldus in l. licet 30. oppos. Cod. locat. Cacheran. decis. Pedemont. 95. n. 12. Gœdd. 1. conf. Marp. 24. num. 124. Wessenh. in Parat. ff. de oper. servor. ubi exempl.] unde spoliatus is dicitur, qui semel possedit. l. 1. §. de jectur 9. ff. de vi, & vi arm. c. fin. 3. quest. 3. Bald. in cap. cum Ecclesia Sutrina, col. 4. de caus. poss. & prop. Alex. conf. 152. In causa num. 2. vers. secundo probatur. lib. 6. Menoch. de remed. recuper. poss. in pralud. num. 1. Surdus

conf. 160. numer. 39. & conf. 221. num. 17. Cardinalis Tuschus dict. lit. P. conclus. 715. num. 2.

CAP. CIV. De Privigno.

Axioma I.

Privignus famosis actionibus contra vitricum experiri potest, quia reverentia paterna hic cessat. Hinc furti agere potest adversus vitricum res suas auferentem l. 3. C. de furt. item extraordinaria persecutione contra vitricum vel novercam propter expilatam hereditatem l. 3. ff. expil. hered. l. 2. C. eod. modo avi vel tertii hereditatem expilaverint, non etiam, si filii vel mariti hereditatem expilaverint; cum enim hæ personæ quasi in communione bonorum fuerint, & reverentia vinculum intercedat, non famosa hæc actio, sed rei persecutoria experiendum, l. pan. ff. & l. 4. C. eod. l. 33. de Neg. Gest.

II.

Privignus succedere nequit vitrico vel novercæ ab intestato l. 3. l. 5. C. commun. de success.

III.

Vitricus potest esse tutor privigni, si mores ejus probati sint; tunc enim sinistra opinio, quæ contra eum militat, facile eliditur. l. 32. §. 1. de adopt. l. 2. C. de interdict. matrim. inter pup. & tut. l. fin. C. de contrar. judic. tutel.

IV.

Inter privignos & privignas nec consanguinitas nec affinitas intercedit, & inde nihil impedit, quin matrimonio jungi possint. Carpz. Defin. Consist. L. 2. def. 105. n. 2.

CAP. CV. Privilegium, Privilegiatus.

Axioma I.

Privilegia strictè sunt accipienda, cap. porro 7. extr. de privileg. Hottom. ad l. F. 14. in verb. ille tantum debet habere, per l. 3. de Censib. Cujac. l. F. 12. siquidem illa non debent ad aliud extendi, quàm ad ea, quæ continentur in ipsis, cap. ex parte 10. extr. de privileg. nec ullus eorum fines excedere debet, cap. potissis 2. extr. eod. tit. sicut & immunitates, l. 1. de jure immunitatis. l. vacatio 13. ff. de muner. & honor. Unde quod dicitur, beneficia Principum plenissime interpretanda esse, hoc de liberalitatibus & largitionibus, non privilegiis intelligi debet, veluti cum pupilis largiuntur alimenta usque ad pubertatem, hanc beneficentiam sic interpretamur, usque ad plenam pubertatem, l. Mela 14. de alimentis legat. Cujac. d. loc. Retenta tamen aliorum sententia, quod privilegia latissimè sint interpretanda, l. pen. ff. const. Princip. Alexand. in l. si finita. §. si de verigalibus. de damn. infect. & confil. 1. col. 4. in princ. & col. fin. lib. 4. Bart. in Auth. de hered. & Falcid. in pr. colum. 2. Joh. Franc. Balb. in tract. præscript.

prescript p. 2. §. principalis. quest. 2. quam & Baro Enenkelius propugnat lib. 2. de privileg. cap. 4. num. 4. & seqq.

Declarari debet, I. eam non esse intelligendam respectu tertii, vel omnium, quæ ad omnes causas & personas in genere referri possint, quia horum natura est, ut intra se maneant, l. quod vero 14. cum 2. seqq. ff. de LL. l. 1. §. fin. de constit. Princip. sed respectu ipsius concedentis, vel illius, in cuius gratiam scilicet data sunt, quia fontes privilegiorum, nempe beneficentia, pietas, clementia, & publica utilitas, benignam hanc interpretationem ex utroque latere exigunt, prout not. interpretes ad d. l. 1. §. fin. ff. de constitut. Princip.

II. Procedere, si nimirum ea secundum jus commune versentur, secus si contra jus, Zoes. Comment. ff. de Constitut. Princip. n. 22. Talia enim privilegia ad casum expressum tantum restringuntur, ut not. gloss. 2. in l. à Divo Pio. ff. de rejudic. & in l. bene à Zenone. verb. cum enim. Cod. de quadr. prescript. fac. l. jus singulare 16. ff. de Legib. Dd. in cap. sanè de privileg. Vult. 1. conf. Marp. 16. num. 63. quo respectu concessum uni Ecclesie, non habere locum in alia, tradit Baldus in l. non tantum, §. non omnia. per illum text. ff. de excus. tut. & concessum Regi, nec ad Reginam, nec ad filios ejus extendi, nisi exprimatur, addunt Germinian. in cap. ne aliqui. per illum text. de privileg. in 6. in 4. notab. Angel. conf. 272. incip. quoniam.

Limitatur ergo & fallit I. quoties agitur de damno & præjudicio tertii, l. 2. §. merito. 10. §. si quis à Principe 16. ne quid in loco public. Reinking. lib. 2. de Reg. sec. cl. 2. c. 8. n. 36. Gail. 2. obs. 1. n. 14. Zoes. comment. ff. de constit. Ppum. n. 22.

Limitatur II. quoties interpretatio mitior vergeret in præjudicium impetrantis ob eventum, aliquem, ut in l. ex facto 43. ibi: iniquum incipit fieri beneficium Principis si adhuc id valere dicamus. ff. de vulg. subst.

Limitatur III. eam nec exaudiendam esse de causa ad causam, vel persona ad personam, Carpovius 2. constit. 12. defin. 13. num. 6. per l. si vero 64. §. 3. solut. matrim. nisi (1.) favore Reipub. Bart. in l. quemadmodum C. de agric. & censu. & in l. si constante 9. §. p. t. sol. matr. (2.) quod eas personas, sine quibus privilegiatus privilegio uti nequit Brunnem. C. de Excusat. muner. pag. 901. col. 1. (3.) privilegia realia extenduntur ad colonos prædii habentis immunitatem, non autem ad colonos propria prædia habentes, Brunnem. C. de dignit. col. 3. in med. (4.) Privilegia data masculis extenduntur etiam ad feminas, sed non contra Brunnem. C. de prepos. sac. Cubic. n. 4. (5.) privilegia data scholaribus, eorum etiam famulis competunt. (6.) privilegia magistratibus data ad subditos extenduntur. (7.) Privilegium concessum hospitali communicatur œconomo. (8.) Privilegium concessum habili communicatur etiam inhabili ob communionem. (9.) privilegia concessa familie vel Civitati extenduntur ad villas vel castra, Brunnem. C. de Comit. Consistor. (10.) interdum privilegium etiam adversario prodest, e. g. litiganti cum milite

ratione sportularum. Perez. C. de milit. n. 55. (11.) privilegia interdum etiam ad ascendentes transeunt, vid. Brunnem. C. de proxim. sac. scrip. col. 3. n. 1. l. 4. §. 1. C. de Castrensi. interdum non in totum sed pro parte transeunt ad heredes, ut in l. 10. C. de Metat. interdum ad Collaterales d. l. 10. Brunnem. C. eod. col. 4. (12.) Quædam Privilegia tantum ad liberos primi gradus transeunt, e. g. veteranorum ne torqueantur, l. 5. C. de pen. quædam ad omnes ut Decurionum, l. 9. §. 13. ff. eod.

Limitatur IV. non obtinere regulam in paribus vel majoribus locis seu personis, secus in minoribus, quia ad illa poterit fieri extensio à paritate rationis, per ea quæ tradit Baldus in sua Margar. verb. privilegium. vers. 7. Rom. conf. 180. Bald. in Auth. habita. not. 5. C. ne fil. pro patr.

Limitatur V. locum non invenire ratione, communionis majoritatis, Socinus conf. 12. incip. quoniam. colum. 6. lib. 1. Hyppolitus de Martili. notab. 180. incip. plura.

Limitatur VI. verificari tantum in favorabilibus, secus in odiosis & strictis, Roman. ad d. §. si de vestigialibus. Nicell. in tract. contrar. contr. 62. siquidem in pœnalibus dispositiones privilegiatas extendendas non esse, juxta gloss. in §. pœnales. Inst. de Actionib. nisi concurrat vel favor publicus, vel honestas, ut post alios tradit Ludovicus Gomez. ad d. §. pœnales. n. 39. cum nec privilegia exorbitantia per subauditiones glossarum & Doctorum inducenda, ubi Legis dispositio non habetur, Alexander ab Alex. in rubric. de nov. oper. nunc. per gloss. in cap. cupientes. §. quod si. in verb. petere. de Ecl. in 6.

II.

Privilegio non potest acquiri, pariter etiam consuetudine induci potest, cap. duog. extr. de offic. Ordinar. & cap. cum contingat. 13. extr. de for. compet. Alexand. conf. 125. incip. viso titulo. in princ. lib. 4. Bald. conf. 10. incip. antiqua questio. col. 1. num. 1. Conf. Arg. 1. conf. 2. numer. 3. Vasq. lib. 1. contr. jur. cap. 2. num. 5. ratio, quia privilegii & consuetudinis par censetur ratio, nec plus tribuendum consuetudini, quam Imperiali privilegio, l. fin. C. nov. vestigial. c. super quibusdam 26. §. præterea. de V. S. Regner. Sixtin. 2. conf. Marp. 12. num. 108.

III.

Duo privilegia circa unam eandemque rem in eadem causa concurrere non debent, Jason. in l. 2. §. 2. ff. qui satisd. cōg. Carpovius p. 1. constit. 5. defin. 22. num. 4.

IV.

Privilegii causa cessante, ob quam illud est concessum, cessat & deficit ipsum privilegium. l. Titia 87. §. usuras. 1. de legat 2. l. ex facto 43. & ibi latè Rip. n. 20. de vulg. subst. Marc. Anton. de Amatis in decis. provinciæ. Marchia de cis. 159. numer. 4. Modestini. Pistor. conf. 52. numer. 7. lib. 1. Coler. de process. executiv. p. 2. c. 3. n. 132.

Limita, nisi aliqua remaneant reliquia, propter quas non cessat privilegium, licet cesset causa finalis

finalis ipsius privilegii, Socinus *conf. 84. num. 9. volum. 3. Modest. Pistor. conf. 11. num. 26. volum. 2. vel nisi privilegium post causae cessationem esset consummatum*, Socinus *conf. 150. numer. 12. vers. 6. volum. 1.*

V.

Privilegium non datur rei, quae non est, *cap. pen. extr. de Eccles. edific. Et Privilegium nunquam observatum, perinde est ac si nunquam fuisset concessum, Dd. in c. cum accessissent. extr. de const. adeo ut in iudicio etiam allegari non possit. Bartolus in l. data opera. C. qui accusare non possunt. & l. quamdiu. C. qui admitti. Conf. Arg. 1. conf. 11. n. 128.*

VI.

Privilegia sic intelligenda sunt, sicut intellexit auctor ipsorum, *c. dilecti 8. extr. de decim. nec contra auctorem interpretatio verti debet, l. si iudex circumvento 41. ubi Bart. & Bald. ff. de minor. l. amicissimos 36. de administ. tutor. ut qui in generali locutione comprehensus non putatur, Arnif. lib. 2. de jur. Majest. cap. 2. numer. 1.*

VII.

Privilegium non debet dari in praerudicium, & injuriam alterius, *c. quia 2. extr. de religiof. domib. c. cum dicat. 2. extr. de Eccles. edific. c. quod per 21. & seq. extr. de V. S. l. 40. ff. de administ. tutor. l. 8. ff. de praetor. stip. Parif. de Puteo rubr. officialis cap. 2. Pruckman. conf. 39. num. 85. Ant. Faber lib. 1. C. tit. 2. de fin. 22. & tit. 22. de fin. 22. Seraphin. decis. 351. num. 2. Cabedo decis. 65. n. 6. p. 1. Victor in disp. de caus. exempt. Imp. conclus. 24. Unde etiam nec privilegium in praerudicium alterius partis lite pendente impetratum, nullam de lite mentionem faciens, valere dicitur, & eo non obstante, iudex procedere debet, *cap. causam 19. extr. de testib. siquidem privilegium semper intelligitur concessum sine alterius injuria, c. pastoralis 19. c. in his 30. extr. de privileg. ideoque etiam sic servandum est, ne laedat, vel impediat justitiam aliorum, cap. patentibus 10. extr. eod.**

Post tamen privilegium concedi in praerudicium ipsius concedentis, quia quilibet juri suo renunciare potest. Si igitur Princeps civitati immunitatem det, ei decrevit, ac tanto minus a reliquis incolis tributi nomine accipit. *Perez. C. de Immun. nem. conced. n. 14. Brunneman. ad l. un. C. ut nullus ex Vicaneis.*

VIII.

Privilegia ob publicam utilitatem late sunt interpretanda. Quod tamen limitandum, si una utilitas publica resistat utilitati alteri publicae. Hinc privilegia ob dignitatem Doctoribus concessa non competunt studiosis. Utilitas enim, quae versatur in studiosis, repugnat alteri, quae consistit in publicis muneribus. *Perez. C. de Excus. Artif. n. 7.*

IX.

Omnia privilegia favorabilia extensionem & ampliationem admittunt. *Brunnem. C. de Palat. sacr. largit. in fin.*

X.

Privilegia ad beneplacitum auff Wohlgefal-

len concessa morte concedentis non revocantur. *Gail. L. 2. obs. 60. n. 25.*

XI.

Privilegium secundum non tollit primum habens clausulam derogatoriam, *Casir. Conf. 116. Neque privilegium speciale revocatum censetur per generalem privilegiorum revocationem. Bald. in l. 4. C. de SS. Eccles.*

XII.

Confirmatio privilegiorum, so da wol erworben, besessen und gebraucht / intelligitur de illis privilegiis, quae in viridi mansere observantia. *Schrad. 1. Conf. 1. n. 549.*

XIII.

Privilegium contra privilegium non valet & praesumitur subreptitium. *Bald. in l. 1. C. de LL.*

XIV.

Privilegio semel concessio amplius revocari non potest, *l. 5. ubi Bart. ff. de decret. ab ordin. faciend. quia transit in vim pacti & conditionis, Cluten. in disp. de vestig. rh. 7. lit. a. Afflict. in rubr. quae sint regal. n. 73. Carol. Tapia in l. fin. p. 2. c. 9. & seqq. de Const. Princip.*

XV.

Privilegio privari debet, qui contrario actu utitur, *Hieron. Grat. resp. 61. n. 45. vol. 1. Gylman. 1. p. 2. in symph. suppl. tit. 11. vor. 3. n. 93. Rebuff. d. l. 1. C. de bis qui sponte. Chassan. ad consuet. Burg. rubr. des justices §. vers. novissimè n. 16. Carol. Tapia ad l. fin. p. 2. c. 2. de const. Meichsner. decis. 6. n. 124. tom. 2. lib. 1. cum quodocunque quis contravenit, videatur ei renunciare, & consequenter amittere, c. si de terra 6. ubi gloss. & Dec. n. 21. de privileg. idem in d. c. cum accessissent. n. 17. & Felin. n. 28. de consuet. gl. in cap. 1. verb. Treugas, de Treug. & pac. Anton. de Butr. in c. pastoralis. col. 8. vers. non est dubium an possit, de caus. possess. & propriet. Bart. in l. fin. §. sed cum antiquitas in fin. C. de curat. furios. Marfil. in l. fin. C. de curat. furios. Marfil. in rubr. ff. de fidejuss. n. 335. Menoch. de praesumpt. lib. 6. praes. 41. n. 3. Henning. Goeden. conf. 39. n. 60. Gylman. 4. 1. n. 101. pag. 65. Unde si immunis a muneribus civitatis patitur se describi, inestimo praesumitur privilegio immunitatis renunciasse, Bartolus in l. 1. de his qui sponte publ. muner. Angel. in l. 1. §. si quis tutor. ff. quando appellandum. Decius conf. 638. num. 9. Jalom. conf. 25. num. 2. vol. 3. Decianus conf. 41. num. 91. volum. 2. & conf. 19. num. 103. vol. 4.*

Declara, quod procedat, si quis non cogitatione necessitatis, sed suo arbitrio & libere privilegio contravenierit, *l. voluntarie 12. C. de excusat. tut. Gylman. d. l. num. 106. secus si ignoraverit contrarios actus factos fuisse, nec plane consensuerit tunc enim istiusmodi casus privilegiati nocere aut praerudicare non poterunt, textus in l. qui cum uno 4. §. fin. de re milit. Bald. in l. data opera. C. qui accusare non poss. & l. quamdiu. C. qui admitti. Conf. Argent. 1. conf. 11. n. 28.*

XVI.

Privilegium expirat, si privilegiatus eo spatio decennii non utatur, *l. si quis 26. C. de pactis l. 1. ff. si quis in jus vocat. l. 6. Cod. de Nundin. cap. ad audientiam 13. de praescript. Enenckel. lib. 3. de pri-*

de privil. cap. 15. num. 27. Villalob. commun. opin. lit. P. num. 306. Bart. conf. 189. n. 10. vol. 1. Alexand. conf. 16. num. 23. vol. 5. Cabed. decif. 17. n. 3. & 93. n. 11. Mastrill. decif. 96. num. 1. Seraphin. decif. 1043. n. 3. & decif. 1410. num. 27. Vietor de exempt. Imper. conclus. 39. Conf. Arg. 1. conf. 2. num. 61.

Intellige, scilicet quando sit in nostra potestate, & aliqua occasio utendi privilegii se offerat, Sichard. ad l. rem novam num. 9. C. de judic. Conf. Arg. 1. conf. 11. num. 29.

Limita I. secus esse, si occasio utendi nunquam contigisset. Glossa & Dd. in c. Abbate. d. V. S. Bart. in l. filiis. n. 3. C. de decur. Ant. de Padill. in l. falso. n. 4. C. divers. refer. Tap. in l. fin. ff. de Const. Princ. p. 2. c. 1. n. 10. habereque in quolibet jure locum, quo occasio utendi defuit, Burfat. conf. 87. n. 15. lib. 1. Felin. in c. cum venissent. n. 25. de consuet. Kirchoy. commun. opin. cent. 3. op. 90. Bellon. conf. 1. n. 11. Regner. Sixtin. 3. conf. Marp. 14. num. 17. quin imò nec privilegium unquam tolli, si casus, super quo est concessum, nunquam evenierit, etiamsi steterit per mille annos, tradit Panorm. in c. antiqua. num. 4. de privil. & in c. ad audientiam. col. fin. de prescr. & in c. Abbate. n. 18. de V. S. Joh. Andr. in add. ad Speculat. sub tit. de feud. Vult. 1. conf. Marp. 16. n. 70. add. & l. Attilicinus 17. ff. de pact. dotal. Bart. in l. in filiis C. de decur. & l. cum scimus. C. de agricol. & censu.

Limita II. si privilegiato data sit facultas faciendi pro arbitrio suo & mera facultate; hoc enim casu privilegium quandoque; tempore per non usum non amitti, post gl. in c. ut privilegia. in fin. extr. de privil. trad. Gemin. in c. ult. de consuet.

Limita III. in privilegiis Ecclesiarum, ut quæ non minore quam 40. annorum spatio per non usum amitti dicuntur, in d. cap. de quarta 4. c. illud 8. de prescript.

Limita IV. in privilegio immunitatis, quod 30. annis amitti, testis est Alexand. 5. conf. 23.

Limita V. si privilegiatus per id tempus, quo privilegio suo non utitur, certam pensionem præstiterit ei, à quo impetravit. Hac enim præstatione privilegium suum retinet, licet eo non utatur, Alber. in l. de quibus ff. de LL. Felin. in c. illud. de prescr.

XVII.

Privilegia probatione indigent, Vult. 3. conf. Marp. 35. n. 246. ratio, quia dicuntur esse facti. l. i. C. de man. princ. cum in jure 31. ubi communiter Dd. l. deleg. c. porro 7. extr. de privileg. Bald. in l. fin. de rejud. Gail. 1. obs. pr. 1. numer. 9. atque ita in specie privilegii exemptionis à jurisdictione ordinarii consuluerunt Paris. conf. 95. n. 8. col. 4. per not. in c. ut Apostolica 6. de privil. in 6. & Hen. Goeden. conf. 39. n. 20. quæ autem sunt facti, ea non præsumuntur, atque ideo si negata sint, probari debent, l. in bello 12. §. facti 2. ff. de captiv. & postl. revers.

Limita, nisi privilegia sint antiqua, hoc enim respectu talia verificatione quadam non indigere, post Innoc. in c. Abbati. extr. de V. S. & Imol. in clem. literis. col. 3. prop. fin. extr. de prob. colligit Verall. decif. 378. n. 2. p. 2.

XVIII.

Privilegium facilius tollitur, quam jus commune, l. Ejus militis 34. §. militia missus 1. ff. de reft. milit. l. 1. ff. de mundin. §. quia verò versum. li in Auth. de non alienand. aut permut. reb. Eccles. Ruin. conf. 9. n. 18. vol. 2. Paris. conf. 46. n. 22. vol. 2. Angel. conf. 233. Pantichm. 2. quest. 17. num. 12. Cephal. conf. 616. n. 21. vol. 5. Jason. conf. 221. n. 2. vers. ego ut prædixi. Afflict. decif. Neapol. 133. num. 3. Vult. 3. conf. Marp. 19. num. 42. unde & in dubio privilegio potius quam juri communi renunciatum esse censetur, per notata ab Alciat. in tr. de pres. reg. 3. pres. 36. num. 13. neque etiam privilegium personale ad jus commune trahi debet. c. consuetus u. extr. de concess. præbend.

XIX.

Privilegia generalia & communia exigui sunt momenti, c. quia diversitatem 5. ibi: non obstant te confirmatione à sede Apostolica sub forma communi obtenta. de concess. præb. Hieron. Schurf. 1. conf. 59. n. 9. ubi ait in generali concessione non venire ea, quæ specialem desiderant mentionem, Rosenthal. de feud. c. 5. conclus. 85. n. 1. Marpurgenf. apud Rövestrunk in Confil. de Contribut. p. 288. n. 407. quos citat & sequitur Georg. Mundi. de muner. & oner. c. 6. n. 699. addens. c. cum dilecti 4. de confirm. util. & inutil. cap. quia intentionis 29. de privileg.

Cæterum ut verum fatear, brocardicum hoc mihi valde suspectum est, tum quia vim propositionum generalium eludit, de quibus supr. in axiom. de Generalibus lib. 7. tum quia Principium beneficia nimis stricte interpretetur contra regulas in tit. de beneficiis traditas, tum quia textus fidem postulato non faciunt: Nam posteriores duo tantum loquuntur de confirmatione privilegiorum generali, quod ea nihil novi det, sed vetera tantum confirmet. Is autem, quem primo loco posuimus, loquitur de clausula communi, quod ea non contineat, quæ speciali opus habent expressione, adeoque ut exceptiones regulam potius confirment, uti Schurf. ab illis laudatus seipsum explicat. Rosenthal equidè de privilegiis immunitatis agit, sed longe aliter sentit, atque ab illis allegatur. Sic enim tradit immunitate simpliciter data, tantum immunitatem à muneribus personalibus, non item a realibus competere; secus autem si data sit à muneribus omnibus vel quibuscunque (generaliter) tunc enim concessione ad realia quoque porrigi extraordinaria. Sanè si de vi & effectu comparatè loquatur, major fortè vis concessioni speciali fuerit, imputanda: perinde ut in converso casu major vis tribuatur speciali prohibitioni, Clem. unic. in fin. de Excessib. Prælat.

XX.

Privilegia universitatibus concessa plius favoris habent, quam concessa privatis; & facilibus tolluntur privilegia quæ privatis competunt, quam quæ publico. Brunn. ad. l. 1. C. de nav. non excus.

XXI.

Superiores; qui jus privilegia concedendi habent, possunt extendere atque transferre ad alios eadem privilegia verbis generalibus l. un. C. de

de Metropoli. Beryto. Sic Nundina Privilegia Academicarum, aliis Civitatibus communicari possunt. *Brunnem. ad d. l. un. C. n. 3.*

XXII.

Privilegium si concessum est Collegio ut Collegio, per singulos ei renunciari haud potest; sed ubi est concessum universis & singulis, potest ei renunciari per singulos. *Ziegl. Jur. Canon. p. 653.*

XXIII.

Privilegium dare, illud declarare & de mente ejus statuere ad reservata principis spectat. *Mev. P. 6. decis. 341.*

XXIV.

Privilegium aliquid diversum & separatum a jure communi inducere, & ultra illud aliquid aliud operari debet, *l. fin. C. de inoff. testam. l. quod Labeo. 9. ff. de Carbon. edit. l. Divus 22. ff. de usu & habitat. l. unic. C. de thesaur. c. in his 30. extr. de privileg. Bald. in Auth. habitat. not. 3. C. ne fil. pro patr. Felin. in cap. causam. n. 10. extr. de rescr. Jason. in l. miles. n. 10. ff. de R. I. & in l. fin. n. 27. ff. de Const. Princip. Coler. in tr. de process. execut. p. 1. c. 4. n. 3. Cephal. conf. 431. n. 17. Alphons. Villag. in tr. de Extens. privileg. n. 106. allegans ad hoc text. in l. si quando 109. in pr. ff. de legat. 1. & c. si Papa 10. de privil. in 6. Camill. Gallien. de V. S. lib. 8. c. 14. n. 15. inde appellatur Lex singularis, *Surd. conf. 419. n. 20. vol. 3. Jus singulare. l. jus singulare 16. ff. de LL. Menoch. conf. 466. n. 21. vol. 5. Lex privatorum, c. privilegia 3. dist. 3. Legem quasi privans, Coler. de process. executiv. p. 1. c. 4. n. 3. Menoch. conf. 229. n. 24. vol. 3. Vult. 3. Consil. Marpurz. conf. 19. num. 96. quod specialiter aliquid indulgere debet, cap. Abbati 25. extr. de verb. signif.**

XXV.

Privilegium dantis intentio in dubiis est servanda, *cap. ex multiplici 3. cap. suggestum 9. extr. de decim. cap. ut privilegia 24. extr. de privileg. cap. tua 12. extr. de cleric. non resident. nec verba ejus contra mentem concedentis restringenda aut limitanda, quia si concedens limitari illa seu restringi voluisset, utique & ipse limitationem expressisset, ut arguit Paris. conf. 36. vol. 1. per text. in l. unic. §. si ad deficientis. C. de Caduc. toll. & quoad fieri potest, verbis ejus inhaerendum, Gratian. conf. 65. num. 40. volum. 1. Curtius jun. conf. 221. n. 7. vol. 3. & si de illo dubitetur, interpretatio fiat ab eo, qui privilegium dedit, c. ex parte 23. extr. de V. S.*

XXVI.

Privilegium omne salvo jure tertii concessum intelligitur, *Rol. à Valle conf. 45. num. 12. vol. 4. & ideo privilegio dato ab aliquo Imperatore vel Imperio prajudicare non potest, sed perinde habendum ac si datum non esset, l. si impuberi. 13. ubi Bartolus ff. de tut. dat. Natt. consil. 657. numer. 2. volum. 1. Tiber. Decianus conf. 25. num. 49. volum. 1. & conf. 97. num. 43. vol. 3. Cephal. conf. 96. n. 5. & conf. 342. num. 71. & conf. 663. num. 7. vol. 5. Menoch. conf. 43. n. 3. vol. 1. Myns. resp. 92. n. 42. Kirchof. conf. 8. n. 13. vol. 5. conf. Germ. vide & Gail. lib. 2. observ. 132. num. 2. & lib. 2. de P. P. observ. 4. num. 31. Hartman. Pistor. lib. 2. quest. 26. num. 4. & seqq.*

XXVII.

Privilegium posterius non tollit prius, *cap. interveniens 19. cum ibi not. de prescript. c. 1. c. posse a quam 21. §. si ergo 25. q. 2. Gl. in c. quia sepe de Elect. c. ut officium 11. de heret. c. 1. de sent. excomm. lib. 6. c. 1. de sepultur. & in clem. c. alma. de sentent. excomm. Fridericus Senens. conf. 47. Panciroll. conf. 19. allegati à Pantschm. 2. q. 13. n. 42.*

Excipe: nisi de ipso faciat mentionem. *cap. 19. de prescr. cap. dudum 31. extr. de privileg. Ad hoc enim ut tollatur privilegium, non sufficit generalis mentio, sed specialis expressio requiritur. cap. 2. de dol. & contum. c. bone 3. de confirm. util. vel inutil. clem. 2. de prebend. c. nonnulli 23. de rescript. clem. per literas 2. de prebend. Bart. in l. omnes populi n. 13. de just. & jur.*

XXVIII.

Privilegium personis concessum censetur etiam familiae indultum. *arg. Auth. habitat. C. ne fil. pro patre ubi Dd. Bald. in l. semper. §. immunitati. ff. de jur. immunit. Tiraquell. de Nobilitat. cap. 10. num. 124. Carpov. part. 1. constitut. 32. defin. 17. num. 4.*

XXIX.

Privilegium certo tempore determinatum, contra Legis voluntatem ulterius porrigendum non est. *arg. l. Imperator. 8. in fin. ff. de postul. Carpov. p. 2. constit. 30. defin. 23. num. 6. sicut & privilegium competens ob certam aliquam facultatem finitur illa qualitate finita. l. 8. §. jam 7. ff. de excusat. Carpov. part. 2. c. 6. definit. 76. num. 4.*

XXX.

Privilegium ad res futuras & consecuturas trahitur, *cap. ex parte 27. extr. de decim. illud enim indefinite conceptum, non de praeteritis tantum intelligitur, sed etiam ad futura extenditur, c. quia 22. extr. eod.*

XXXI.

Privilegium & praescriptio sunt contraria, *cap. auditis 15. c. veniens 19. extr. de prescript. c. cum dilectus 8. extr. de religiof. domib. & ideo privilegio & praescriptione non potest se simul conjungere quis tueri. cap. penult. de religiof. domib.*

XXXII.

Privilegia concessa per superiores non possunt nec debent infringi per inferiores. *c. conquesitus 8. q. 3. c. Viterbana 25. 12. q. 2. c. privilegia 17. 25. q. 2.*

XXXIII.

Privilegio concessio non est de more vel de jure, ut aliquis citetur. Quia est donum superioris, *Bald. in l. nam ita Divus. de adopt. Argentinenf. 2. consil. 57. num. 16.*

Limita, non procedere in his, quae non dependent à libera Principis potestate, prout sunt contractus, & ubi agitur de privando aliquem jure, quæsito: tunc enim sine causa princeps procedere non poterit parte non citata. *Socin. consil. 164. col. penult. num. 17. vers. & possent. Dec. conf. 498. ad fin. Argentinenf. d. loc. num. 29. & numer. 30.*

XXXIV.

Privilegia frustra dantur iis, quos constitutio concedentis arctare non potest. *Hostienf. in summ.*

in summ. titul. de privileg. verb. cui concessum est. Arnif. 2. relect. polit. 2. sect. 14. n. 15.

XXXV.

Privilegium veritate tacita impetratum non valet. cap. & multiplici 3. extr. de decim. privilegium enim per subreptionem obtentum nihil operatur, c. cum olim 12. extr. de sentent. & re judic.

XXXVI.

Privilegia ante notitiam non profunt iis, in quorum commodum data sunt. Brunnem. C. de Consul. col. 3.

XXXVII.

Privilegia data collegiis de iis intelligenda sunt, qui strenue rem suam agunt, l. 58. C. de decur. Brunnem. C. eod. in fin. Hæcque privilegia data corpori vel dignitati sunt realia & transeunt ad successores cap. pen. X. de Instit. Brunnem. C. de Excus. mun. p. 901. col. 1. scil. ad successores in dignitate, non in bonis, Brunnem. d. l. col. 2.

XXXVIII.

Privilegium non debet esse inane nomen & titulus, sed rem certam continere. Brunnem. C. de Peteran. n. 1.

XXXIX.

Privilegia locis & civitatibus data sunt realia & ad posteros transeunt, licet nemo amplius ex primū privilegiatis vivat, Perez. C. de immun. nem. conced. n. 12. seqq.

XL.

Privilegia alicui aut familiæ concessa regulariter debent esse perpetua. Possunt tamen à successore revocari aut saltem suspendi, licet in contractum transeverint, (1.) nisi petita & impetrata sit privilegiorum confirmatio. Perez. C. de Immun. nem. conced. n. 5. (2.) nisi incipiant esse damnosa communitati, cujus causa potior est. Perez. ibid. n. 6.

XLI.

In dubio privilegium habendum pro personali ad heredes non transeunte nec ad emtores, adeo ut verba concessionis referantur ad personam. hinc privilegium ecclesiasticis concessum non solvendi Gabellas, non est reale sed personale, quod personis contemplatione dignitatis illius, non verò rebus est concessum, l. 13. C. de Excusationibus munerum. Imò saepe dictio in perpetuum appositā concessioni restringitur ad vitam possessoris l. 4. de Procunt. l. 1. pro socio. l. 16. C. de usuf. Si autem concedens principaliter respiciat privilegiati bona, & verba referantur ad rem, tunc immunitas concessa realis censetur & inseparabilis ab ipsis bonis, atque persona tantum est causa impulsiva concessionis, l. 4. §. 3. de Cons.

XLII.

Privilegia ex usu subsequenti interpretanda. Hinc is, qui semel usus est privilegio strictè, non potest eodem uti postea latè. Brunnem. ad l. 4. C. de aqueduct. in fin.

XLIII.

Privilegiatus succedens non-privilegiato, utitur privilegio suo in futurum tempus, non in præteritum Gothofred. in l. 17. §. 1. ff. de usur. lit. C. itaque fiscus privato succedens solvat usuras pro

eo tempore, quò privatus possedit, non pro suo. Perez. C. de fisco al. usur. n. 4. Fiscus semiles pro suo tempore exigit usuras, etiam si creditor successerit, cui leviores debite fuerant, Brunnem. ad l. 2. C. eod.

XLIV.

Privilegia regulariter non sunt cessibilia, neque semper, qui causam habet à privilegiato, utitur ejus privilegio. Neque privilegium concessum uni personæ ad alias extenditur. Perez. C. de quib. muner. excus. n. 6. 7. imò si privilegiatus privilegium suum, licet motu proprio datum, communicet alteri, illud amittit. e. g. Studiosi, qui privilegia immunitatis ab Accis aliis vendunt. Perez. C. de Navib. non excus. n. 6.

XLV.

PRIVILEGIATUS contra pariter privilegiatum non utitur privilegio suo, l. sed & milites 8. in pr. ff. de excusat. tutor. l. assiduis 12. vers. in duabus. C. qui potiores in pignore hab. l. scire. ubi gloss. verb. ad beredem. C. de privileg. dor. Exornant & declarant Marfil. sing. 99. Privilegiatus, & sing. 681. Tradidi tibi. Petr. de Anchar. cons. 37. Contra Joannem, in princ. Rimin. jun. cons. 278. num. 72. Socin. jun. cons. 74. numer. 21. lib. 1. Covarr. in reg. possessor. p. 2. §. 2. num. 4. & pract. cap. 7. num. 4. Costa in c. si pater. verb. si absque liberis. num. 2. de testam. lib. 6. Mauriti. de resit. in integrum. c. 218. Sfort. Odd. in simili tract. q. 18. art. 4. num. 31. & art. 5. Cald. Pereira in l. sicuratore, verb. latis. num. 169. C. de in integr. resit. minor. Surd. de aliment. tit. 8. privil. 18. num. 5. & 7. & privileg. 61. num. 11. Peregrin. de fideicom. art. 3. num. 70. Azeved. l. 10. tit. 3. num. 15. 17. & 18. lib. 5. nova Recopil. Alexand. Trentacinq. variar. resolut. lib. 1. tit. de rescript. resol. 1. Curia Philipp. part. 2. §. 17. numer. 32. Cevall. comm. contra communes. quæst. 756. num. 45. & quæst. 822. num. 46. Card. Mantica. de conjec. ultim. volunt. lib. 6. tit. 2. num. 11. & de tacitis & ambig. convent. lib. 11. tit. 26. numer. 6. Stephan. Gratian. Marchia decif. 196. n. 18. & 19. Card. Tusch. pract. concl. tom. 6. lit. P. conclus. 760. per totam. Cardol. in praxi Judicij & Advocator. verb. privilegium. num. 46. Mar. Antonin. variar. resolut. lib. 2. resol. 8. num. 58. Castill. quotidianar. quæst. lib. 3. c. 25. n. 27. D. Barbosa. in l. 2. §. legatis. num. 252. ff. de Judic. Polyd. Ripa observ. 7. num. 3. Joan. Maria Novar. in praxi elect. & variat. for. quæst. 21. sect. 2. num. 2. Mangil. de imput. quæst. 118. num. 23. uno ore proferentes, hujusmodi Axioma procedere, ubi utrumque privilegium æquale est, & æquè favorabile, & insuper concurrat in actu & exercitio. [Ita minorem non restitui adversus

versus minorem dicitur in l. verum 11. §. item quæritur 6. de minorib. ita qui corporis vel collegii jure à tutela excusantur, ii à collegiarum filiorumve eorum non excusantur. l. administrantes 41. §. ult. C. de excus. tut. l. penult. C. eod. idem in veteranis locum habere, patet ex l. 2. C. de excusat. veteran. vide Hostiens. ad l. 1. ad SC. Vellejan. quare si duo privilegiati concurrunt, qui in privilegiis sunt pares, tunc mutuo concursu se impediunt privilegiæque confunduntur, & pro privilegiatis (ad invicem) non habentur, l. verum 11. §. ultim. de minor. l. sed & milites 8. pr. de excus. tutor. Joh. à Sande 1. defin. 2. Non si alterum privilegium fortius sit, ut in terminis l. sed & milites 81. in princ. ff. de excusat. tutor. Sfort. Odd. de restitut. in integr. p. 1. quæst. 18. art. 4. n. 32. Steph. Grat. discept. forens. tom. 4. cap. 661. n. 13. cum seqq. Joan. Maria Novar. d. q. 21. n. 20.

Limita primò, quia dupliciter privilegiatus bene utitur suo privilegio contra privilegiatum, Cephal. conf. 748. n. 18. quem refert Card. Tusch. d. lit. P. concl. 761. n. 12.

Limita secundò, quando tractat unus de damno vitando, alter de lucro captando, l. 1. C. si advers. sisc. quia tractans de damno utitur suo privilegio, l. ult. ff. ex quibus causis major. l. verum 11. §. ult. vers. proinde ff. de minor. Castrenf. conf. 37. in fin. lib. 2. Alexand. conf. 55. in fin. vers. circa septimum. lib. 5. Covarr. in d. regul. posses. p. 2. §. 2. n. 4. Rimin. jun. conf. 285. n. 127. & conf. 351. num. 51. Roman. conf. 166. Visa diligenter, in fin. num. 14. Sfort. d. quæst. 4. art. 4. & quæst. 18. art. 5. Menoch. conf. 447. num. 37. Card. Tusch. d. lit. P. concl. 761. num. 14. cum seqq. Mar. Anton. d. resol. 8. num. 59. Polyd. Ripa d. observat. 7. num. 4. & 5. ubi quod licet pariter privilegiatus gaudeat privilegio adversus privilegiatum certantem de lucro; si tamen uterque de damno vitando agat, non gaudebit, & Cephal. conf. 7. n. 12. vers. secus. lib. 1. latè Leo Valent. decis. 90. n. 3 cum seqq. ubi probat, quod quando duo privilegia contraria concurrunt, attendendum est illud, in quo agitur de damno evitando, non illud quod in lucro captando versatur, quod n. 23. & 24. intelligit in eadem specie privilegii, secus quando privilegium unius est potentius privilegio alterius, & n. 26. subdit, quod privilegium potentius est, in quo major utilitas versatur.

Limita tertio, quia privilegiatus in specie præfertur privilegiato in genere. Co-

varr. d. parte 2. §. 2. num. 4. vers. quod verò diximus. ubi maxime quando in eadem re est specialiter privilegiatus, Menoch. conf. 52. num. 43. quos refert Card. Tusch. d. lit. P. conclus. 761. num. 13. Sfort. d. quæst. 18. artic. 4. numer. 34. Anton. Mangil. de imput. quæst. 18. num. 25. & quæst. 120. n. 12. [& magis privilegiatus minus privilegiato, Bacquet. des droicts de Justice, c. 8. num. 54. Sandæus 1. definit. 2. vel ut loquitur cum Alphonso de Azenedo Carpzov. 2. respons. 37. n. 11. qui privilegiatus est actu, utitur suo privilegio contra privilegium habitu tantum seu potentia. conf. Zæf. Axiom. de privileg. n. 27.

Limita quartò, in SC. Vellejan. ubi mulier ne quidem pro muliere potest intercedere; in cæteris enim exemplis, quæ supra allata sunt, non agitur de damno aut periculo rei familiaris, sed de munere personali. Cæterum ubi mulier intercessit pro muliere, non ante læduntur aut periclitantur de re familiari, sed ea quæ tantum intercessit, Hostiens. dicto loco. Ergo merito privilegio & SCri Vellejani adversus aliam mulierem etiam juvatur, Carpzov. lib. 2. respons. 37. n. 8. & seqq. ubi hanc regulam eleganter declarat.]

XLVI.

PRIVILEGIUM personale personam sequitur, & cum persona extinguitur, l. in omnibus 18. ff. de Regulis Juris, cap. privilegium 7. eod. tit. lib. 6. ubi in collectan. latè explicavi, Tiraqvell. de retract. lign. §. 26. glossa. num. 60. & de Jure primogen. quæst. 37. numer. 1. Xuar. in l. quoniam in prioribus, super leg. Regni, limit. 11. dub. 1. numer. 1. Menoch. conf. 136. numer. 2. & conf. 1007. à numer. 95. & de præsumpt. lib. 3. præf. 103. numer. 45. Cardos. in praxi Judicium & Advocat. verb. privilegium, num. 4. Cardin. Tusch. d. tom. 6. lit. P. concl. 746. per totam. Azor. Instit. moral. p. 1. lib. 5. c. 22. quæst. 6. D. Barbof. in l. quia tale ff. solut. matrim. ubi latè Mari. Antonin. var. resolut. lib. 1. resolut. 109. num. 6. Soar. de legib. lib. 8. c. 10. & 11. Joan. de Salas in simili tract. disput. 17. sect. 6. & 8. latè Rol. à Vall. conf. 61. n. 10. cum seqq. lib. 4. Mangil. de imput. q. 7. num. 94. cum seqq. [Privilegium enim quod sonat in personam, non extenditur ab alio. c. privilegium. 7. de R. i. in 6. l. privilegia quedam 196. ff. de Reg. Jur. l. 1. ff. de constit. Princip. l. cum patronus 28. ff. de legat. 2. l. quia tale 13. ff. solut. matrim. c. petiisti 17. q. 1. siquidem privilegium non extenditur principaliter ad alias personas, quam in eo expressas. cap. penult.

penult. de privileg. in 6. vid. omnino Carp-
zov. 3. conf. 4. de f. 12. n. 16. Dan. Otto de ju-
re publ. cap. 12.

Intellige procedere ita demum, quan-
do tale privilegium conceditur personæ
ita, ut persona sit causa privilegii imme-
diata, prout declarat Dyn. in d. cap. privi-
legium. & Dec. in l. omnibus causis 4. ff. de
Regulis Juris.

Limita in privilegio ob bene merita
concesso, tunc enim reputatur esse rea-
le, & ad heredes transitorium. Bald. conf.
355. vol. 1. Menoch. l. 3. præs. 103. numer. 13.
& seq. Ratio, quia causa bene merito-
rum contractui par est, atque sic privi-
legium ob merita concessum non modo
transit in contractum. Bald. in l. qui se
patris. C. unde liberi. quem sequuntur fe-
rè Dd. communiter omnes, quos accu-
mular Tiraquell. in l. si unquam. verb. do-
natione largitus. numer. 14. C. de revo-
cand. donat. iisque multos alios addunt
Tiber. Decian. conf. 25. numer. 35. Rol. à
Valle conf. 76. num. 6. vol. 2. Cravett. conf.
963. n. 26. vol. 6. verum etiam ob remu-
nerationem tales concessiones, ut quæ
non gratuito, sed oneroso titulo factæ
sunt, instar compensationis seu permuta-
tionis esse censentur. l. sed et si lege 25. §. con-
sultuit 11. ff. de petit. hered. atque ideo ob be-
ne merita irrevocabile fit, quod aliàs erat
revocabile. Ripa in d. l. si unquam. verb. lar-
gitus. num. 10. Alex. conf. 216. num. 2. vol. 2.
Dec. conf. 286. num. 4. vers. & per hoc. &
conf. 292. num. 7. Ruin. conf. 217. n. 7. vol. 1.
Paris. conf. 2. numer. 127. vol. 4. Riminald.
jun. consil. 40. numer. 96. & conf. 556. num.
107. Decian. conf. 25. num. 30. & conf. 51. n.
25. vol. 3. Menoch. conf. 2. num. 139. Reuf-
ner. conf. 1. n. 65. vol. 1. Capyc. decis. Nea-
pol. 121. num. 16. Pruckman. conf. 39. n. 51.
Cacheran. decis. Pedem. 139. n. 28. Berret.
conf. 11. n. 16.]

XLVII.

PRIVILEGIUM oportet ostende-
re, & inspicere, nec alleganti creditur,
cap. porro 7. ubi Abbas num. 1. de privileg.
c. cum persone 7. cod. tit. lib. 6. Tusch. de vi-
sitat. lib. 2. cap. 18. à num. 5. & cap. 20. num.
6. Mascard. de probat. concl. 1200. numer.
36. Menoch. de presump. lib. 6. præs. 14.
numer. 15. Card. Tusch. d. lit. P. concl.
762. Cabed. Lusit. decis. 93. n. 3. p. 2. & no-
tat eleganter Covarr. pract. cap. 20. nu-
mer. 7. quod quando agitur de privilegio
exhibendo Judici, tunc oportet quod to-
tum præsentem parte coram Iudice lega-
tur, & Judici petenti exhibeatur; at ve-
rò quando agitur de eo parti exhibendo,

tunc illud tantum capitulum, quod ad
eum spectat, & subjectam tangit materi-
am, exhiberi oportet, juxta text. in cap. con-
tingit 5. de fide instrument. & longam di-
stinctionem. Gloss. verb. dic. & consule, in
l. 1. §. editiones. ff. de edendo.

XLVIII.

PRIVILEGII tenor attendendus
est, nec de illo judicandum, nisi ipsius te-
nore inspecto, c. porro 7. c. recipimus 8. de
privileg. c. ult. de translat. Præl. c. considera-
dimus 10. de elect. Tiraquell. in l. si unquam.
verb. libertis n. 8. C. de revoc. donat. Burg.
de Pace quest. 2. numer. 17. Surd. consil. 1. à
numer. 31. Intellige non solum quoad
verba, sed etiam multo magis quoad men-
tem, ut si de ea appareat, à verbis receda-
mus, ut quid senserit concedens potius
sequamur, cap. quanto 26. ubi gloss. verb.
sola. de privileg. Sanchez. de matrimon. lib.
8. disputat. 1. numer. 11.

XLIX.

PRIVILEGIUM meretur amitte-
re, qui permixta sibi abutitur potestate,
c. ubi 7. 74. distinct. c. privilegium 63. 11.
quest. 3. c. tuarum. 11. c. ut privilegia 24. in
princ. de privileg. c. contingit 45. de sent. ex-
comm. [cap. denunciamus 23. 25. q. 2. c. postea-
quam 21. §. bis. d. q. 2. c. licet 28. extr. de re-
gular. c. ea que 12. extr. de censib. c. cum &
3. extr. de privileg. c. cum illorum 32. in fin.
de sent. excomm. l. fin. C. de pact. dotal. Da-
masc. in tract. de Brocard. membr. 3. n. 28.
Aufser. in Clem. 1. num. 12. de officio Ordin.
Nep. de monte Albano de except. art. 2. n.
13. Card. Tusch. d. lit. P. conclus. 754. Soar.
de legib. lib. 8. cap. 36. per totum. [Oldrad.
conf. 101. Cravett. conf. 96. numer. 10. Fran-
cisc. Marc. in decis. Parlam. Delphinat. 529.
numer. 1. Carol. Ruin. conf. 230. numer. 7.
vol. 1. Mascard. de probat. conclus. 944. nu-
mer. 30. vol. 2. Coler. de process. executiv.
part. 2. c. 3. num. 133. Personal. in coron. quest.
9. 10. n. 26. eo enim privari debet, qui con-
tra illud quid committit. c. cum accessissent
8. extr. de constit. cap. pro illorum 22. extr.
de præbend. l. 4. §. 2. quodcum eo qui in ali-
en. potest. l. 37. de minor. l. 7. ff. de interd.
& releg. Menoch. 2. arb. quest. cap. 182.
numer. 47. Felin. in c. fin. numer. 5. de for.
compet. Unde si quis delinqueret in offi-
cio, munere vel dignitate, merito etiam
ea privabitur. l. si aliquid 12. & ibi Dd. C.
de susceptor. præpositis & arcariis. 10. 70.
Bald. in l. reum. C. de precar. Dec. in c. ut no-
strum. num. 4. de appellat. Capyc. decis. 121.
n. 27. Capel. Tholof. decis. 270. ibique Gof-
fred. & quod fabricantes falsas monetas
noñ sint

possint omni gradu, dignitate, & privilegiis privari. textus est in *l. 1. & 2. C. de fals. monet.* Tiber. Decian. *lib. 7. crim. c. 8. num. 23.*

CAP. CVI. Prius.

Axioma I.

Prius quod est in voce, praesumitur etiam prius in sensu, *l. si communis servus i. 21. de stipul. serv. Wessenb. 1. conf. 41. n. 72.* quia ex ordine verborum manet intellectus, & praetatio inducitur, *l. beredes mei 57. §. fin. ff. ad SC. Treb.*

II.

Quae uno contextu fiunt, non est dari prius & posterius. *l. 2. §. prius 4. ubi Dd. ff. de vulg. & pupill. substit. l. nec enim 6. ff. de solut. §. ante. Inst. de legat. Goedd. ad l. 243. num. 2. de V. S.*

III.

Quotiescunque duo sunt, quorum quodlibet habet perfectionem in se ipso, & se habent ad invicem ut prius & posterius, & quidem in oppositum, tunc necessario posterius debet tollere prius. Pantiſchman. *lib. 2. pract. quae. 13. num. 12.* Exemplum est in contractibus. *l. si servus 7. §. paterne peteret 2. ff. de pact.* quamvis enim illi in generalitate sunt concepti, nihilominus tamen posteriores contractus tollent priores. *l. §. uno 18. §. & ejus 1. ff. de Acceptil. §. est autem prodica 2. Inst. quib. mod. toll. obligat. l. qui Rome 122. §. duo fratres 6. de V. O. idem esse & in testamentis, textus est in *l. sancimus 27. C. de testam.* ut enim secundum testamentum per se subsistat & primo opponatur, consequens videtur, ut tollat etiam primum ipso jure. In privilegio tamen non procedere, per cap. *veniens 19. de prescript.* limitat Pantiſchman. *2. quae. 13. n. 22. vid. supr. cap. praeced. 2. 15.**

CAP. CVII. Probabile.

Axioma I.

Quod non est probabile, non etiam est punibile. Vultejus *lib. 3. Consil. Marpur. 29. numer. 57.*

II.

Probabilia ut plurimum inter se sunt contraria. Aristot. in *Rhetor. c. 25. Vigel. in rat. eleg. jur. contr. col. 10. & in Dialect. jur. tit. de thes. seu questione juris infinita disputanda, p. 393.* Nebelkæ *decis. 2. p. 47.*

III.

Probabilis causa cum deest, audiendus non est, quia nova molitur. Mev. *Conf. 49. n. 35.*

CAP. CVIII. Probatio, Probare.

Axioma I.

Probare est persuadere Judici, *l. 12. de probat.* Quod non contingere semper ut volumus, scribit Cujac. *l. 3. 99. Papin. ad l. 1. ff. de probat.* Quare & Oratorem Apollodorus apud Quintilian. fortuna & eventui subicit, ut si forte non pervalerit, nomen suum retinere possit. Cujac. *12. resp. Paul. ad l. 73. de condit. & demonstrat.*

II.

Non est boni viri ea dicere, quae probare non possit, sed potius silere debet. *cap. plerumque 27. 2. quae. 7. vid. Anton. tit. 7. de rescript. conclus. 22. num. 23.* quod enim quis probare non potest, non proferat. *can. si tantum 2. & seq. 6. quae. 2. vid. Gail. 1. de pace publ. cap. 5. n. 3.*

III.

Probationis suae initium nemo è domo rei deferre debet. *l. de minore 10. §. tormenta 3. ff. de quae. 1. nimis grave 7. C. de testib.* origo enim petitionis ex instrumentis ejus, qui convenitur, fundari non oportet. *l. 1. l. fin. C. de edend. Regner. Sixtin. 1. Consil. Marpur. 9. num. 97. cum seq. Pacian. 1. de probat. cap. 61. num. 49.* sed potius actor ipse probationes adferre & domo instructus venire debet, quam ut à reo eas quasi gladium exigat. *l. 7. C. de testib. Wessenb. parat. de interrog. in jur. fac. num. 5.* siquidem probandi necessitas onus est & molestia. B. Argentraus *Comm. in consuetud. Britan. artic. 164. n. 3. §. retinendi.* ubi Bachov. & Dd. communiter. *Institut. de interd. adeo ut is, cui incumbit probatio, adversarium necessitate probandi contrarium adstringere nullatenus possit. l. actor. 23. C. de probat.*

IV.

Probare talem se debet, qui vult ut talis admitti. *l. non ignorant. 9. ibique Salicet. & Butrigar. Cod. de his qui accusar. non poss. Bald. in l. eum qui duas. num. 3. vers. & nota quod qui petit. C. ad L. Jul. de adulter. Jafon. conf. 102. numer. 4. vol. 4. Marfil. in pract. crimin. §. diligenter. numer. 171. vers. pro quibus facit. Roland. à Valle conf. 65. per spectis. num. 12. vol. 1. Paris. consil. 115. incip. Johannes. num. 2. vol. 4. ita fraternitatem esse ab eo probandam, qui eam allegat, probat *l. non epistolis 13. in fin. C. de probat.* ita etiam in terminis legitimationis consulere Roland. à Valle conf. 43. incip. Legitimationem. n. 23. vers. verum si diligenter. vol. 4. & conf. 100. incip. revocatur. num. 19. vers. quibus tamen non obstantibus. vol. 2. Alex. conf. 60. visa legitimatione. num. 17. vers. venio ad secundum. vol. 2. Castren. conf. 178. super num. 1. vers. cum igitur ille. vol. 2. idem obtinere & in terminis adoptionis tradit Alex. in *l. neque professio.* & ibi Jaf. C. de testam. idem Alex. in *l. si pater tuus. num. 2. C. de ber. inst. Pac. 2. de prob. c. 18. n. 3.* quin imò extendi eam posse ad quodcunque consanguinitatis genus, sive sit agnatio, sive cognatio, sive alia affinitas, quae in iudicium deducatur, latè deducit Pacian. *2. de probat. c. 12 per tot.**

V.

Quicumque modus probandi nullà ratione naturali nititur, sed Dei tentationem involvit, ille